



درس ۱ : موضوع نحو

Subject

Date

۱- نحو به چه چیزی می‌آموزد؟ احوال آخر الفاظ هنگام دخولشان در ترکیب

۲- آیا همه الفاظ موقع ترکیب یکسان هستند؟ دو قسمت هستند: ۱- معرب ۲- مبنی

معرب: آخرشان به یک شکل است
مبنی: آخرشان به شکل‌های مختلف تغییر می‌کند

۳- حالت آخر کلمات مبنی چگونه شناخته می‌شود؟ قواعدی برای شناخت حالت آخر کلمات مبنی ذکر شده و سماعی است.

۴- حالت آخر کلمات معرب چگونه شناخته می‌شود؟ با قواعدی که بخوبی در علم نحو وضع کرده اند و به وسیله آن شناخته می‌شود حالت آخر اسم (رفع - نصب - جر) و حالت آخر فعل (رفع - نصب - حزم)

درس ۲ مواضع رفع فعل مضارع و نصب آن

Subject

Date

- ۵- چه موقع فعل مضارع مرفوع است؟ فعل مضارع همیشه مرفوع است مگر زمانی که یکی از ادوات نصب یا جزم بر سرش بیاید یا چیزی که موجب نصب می شود آن شود مثل یُنْفِذُ الشَّجَرُ
- ۶- حروف ناصبه چیست؟ دو نوع است: ۱- آنهایی که ذاتاً منصوب می کنند ۲- آنهایی که به کمک آن مقدره منصوب می کنند

۷- حروفی که ذاتاً منصوب می کنند کدامند؟ آن - لن - کی (لکی) - اذن
مثلاً: اُرِيدُ أَنْ اَتَعَلَّمَ

۸- حروفی که به کمک آن مقدره منصوب می کنند کدامند؟ هـ - تـ - جـ - حـ - قـ - کـ - لام - او - واد - فاء
(یعنی در اصل حتی آن - لآن - أو آن - فآن - هآن)

* حتی: یا معنی تعلیل می دهد مثل: اضرب الیمن حتی یتوب
یا انتهای غایت مثل: ادرس حتی اجمع

* لام: تعلیل + مثل: خذ الدواء لیسر
حضور (لامی که قبلش کان منفی آمده) مثل: لم اكن لاهرب

* او: معنی مگر اینکم - تا اینکم می دهد. مثل: لا استخرج أو أقول الحق

* عارضه: هنگامی که جوابی برای طلب یا نفی باشد (قبلش طلب یا نفی باشد)

- | | | |
|--------------------|--------------------------------------|----------------------------|
| ۱- برای امر | مثل: تاجر متخرج | تفاوت کن تا سود کنی |
| ۲- برای نفی | مثل: لا تدن من النار فتحرق | (فعل دَن و فُتِحَ حرف شده) |
| ۳- استعظام | مثل: هل رجع صدیقنا فأسلم عليه؟ (آیا) | |
| ۴- ترحم (اسید) | مثل: لعل الصديق یبرنا فنتسأله | (شاید) |
| ۵- تمسک (آرزو) | مثل: لیة لی عللاً مأهولاً | (فانت) |
| ۶- عرض (تشویق به) | مثل: الا تدن من النور فتبصر | (چرا) |
| ۷- تمسک (تشویق به) | مثل: هلا تدرس فتحفظ | (چرا) |
- + طلب:
- + نفی: مثل: لا أعرف دار الصديق فأزوره

* لای نفی آخر فعل را مخفوم می کند. ART لای نفی آخر فعل را مخفوم نمی کند
لا یصرب ← ترن
لا یصرب ← نمی زند

Subject

Date

* واو معیت: قبلش طلب یا نفی باشد (مثل فادسب) مثل لَا تَنْهَ عَنْ قُلُوبٍ وَ تَأْتِي ^{مثله} (واو معنی معنی دهد)

۹- شرط نصب فعل با آن چیست؟ آن هنگامی که با ما بعدش در معنی مصدر بیاید فعل را منصوب می کنند و در این هنگام اعراب جمله آن محلی خواهد بود مثل: أُرِيدُ أَنْ أَعْلَمَ ← أُرِيدُ أَنْ أَعْلَمَ (محل اعراب آن أَعْلَمَ محلاً منصوب است چون مفعول أُرِيدُ است)

۱۰- شرط نصب فعل با اذن چیست؟ هنگامی که اذن در اول جوابی باشد که در آن واقع شده و بین آن و بین فعل فاصله نباشد مثل: أَعْتَمِرُ رَشِيكَ اذن بیکریگ

* اگر آن دو شرط نباشد منصوب نمی کنند. مثلاً: أَعْتَمِرُ رَشِيكَ اینه اذن بیکریگ اذن در اول خطاب نیافره *
مثلاً: أَعْتَمِرُ رَشِيكَ اذن هو بیکریگ بین اذن و فعل فاصله شده *

Subject

Date

۴

مواضع مجزوم فعل مضارع

درس ۳

- ۱۱- فعل مضارع چه موقع مجزوم می شود؟ وقتی یکی از ادوات ۱۶ خانه حارمه بر سرش بیاید.
- ۱۲- ادوات حارمه چند نوع است؟ دو نوع. ۱- یک نوع یک فعل را مجزوم می کند. ۲- دو فعل را مجزوم می کند.
- ۱۳- ادوات حارمه یک فعل کدامند؟ لم - لَمَّا - لام امله (لی) - لای نهی. مثل: لَتَطْلُبْ تَقْسَمُ
- ۱۴- ادواتی که دو فعل را مجزوم می دهند کدامند؟ اِنْ - اِذَا - مَنْ - مَا - مِمَّا - اَنْتَ - كَيْفَا - مَتَى - اَيَّانَ - اَيْنَا - اُنْثَى - حَيْثَا. مثال: حَيْثَا نَسَقَطُ نَسَقَطُ
- ۱۵- هر یک از دو فعل مجزوم چه ناصبه می شوند؟ اولین فعل، فعل شرط و دومین فعل، جواب شرط.
- ۱۶- ادوات حارمه دو فعل هکلی اسمند یا حرف؟ همه اسم هستند بجز اِنْ و اِذَا که حرف هستند.
- ۱۷- آیا همه ادوات حارمه صیغی هستند یا عرب؟ همه صیغی هستند بجز اَنْتَ که عرب است.
- ۱۸- چه موقع اِنْ شرطیه مقدر است؟ بعد از طلب، اِنْ شرطیه مقدر است پس مضارع را مجزوم می کند. مثال: تَعْلَمُ تَعْلَمُ تَعْلَمُ ← تَعْلَمُ اِنْ تَعْلَمُ تَعْلَمُ
- ۱۹- فعل شرط و جواب شرط هر دو ماضی اند یا مضارع؟ می توانند هر دو ماضی باشند یا هر دو مضارع یا یکی ماضی و یکی مضارع.
- * هر دو ماضی. مثل: اِنْ صَبَرْتَ ظَفَرْتَ. هر دو محلاً مجزوم.
- * هر دو مضارع. مثل: اِنْ تَصْبِرْ تَظْفِرْ. هر دو مجزوم.
- * یکی ماضی و یکی مضارع. مثل: اِنْ صَبَرْتَ تَظْفِرْ یا اِنْ صَبَرْتَ فَتَظْفِرْ. فعل شرط محلاً مجزوم جواب شرط مجزوم. اِنْ تَصْبِرْ تَظْفِرْ. فعل شرط مجزوم و جواب شرط محلاً مجزوم.

۲۰- کجا غاء جزاء بر جواب شرط واجب است؟ در ۶ جاء

۱ * وقتی جواب شرط ماضی مقرون به قد باشد مثل: إِنْ أَتَيْتَ فَقَدْ حَاصِلَتْ

۲ * وقتی جواب شرط ما «ما» یا «ان» منفی شده باشد مثل: إِنْ جِئْتَنِي ضَيْفًا أَرَدْتُ یا إِنْ جِئْتَنِي أَرَدْتُ

۳ * وقتی جواب شرط فعل طلب باشد مثل: إِنْ رَقَطَ عَنُوكَ فَلَا شَيْءَ بِهِ

۴ * وقتی جواب شرط فعل حاکم باشد مثل: إِنْ تَرَىٰ أَقْلًا مَالًا فَعَسَىٰ رَبِّي أَنْ يُعِيشَنِي

۵ * وقتی جواب شرط مقرون به «س» یا «سوف» باشد مثل: إِنْ رُبَّيْتَنِي فَيَسَارُورُوكَ یا فَيُسَوِّفُكَ

۶ * وقتی جواب شرط جمله اسمیه باشد مثل: بِمَا أَرَدْتَ يَا بَنِي مَسَدٍ لِقَضَائِهِ

۲۱- کجا غاء جزاء بر جواب شرط جائز است؟ در ۲ جاء

۱ * وقتی جواب شرط مضارع منفی باشد مثل: إِنْ تَدْرُسْ فَلَا تَحْزَنُ (یا لَا تَحْزَنُ)

* وقتی غاء باشد محذوف نمی شود

۲ * وقتی جواب شرط مضارع مثبت باشد مثل: مَنْ يَطْلُبُ فَيَجِدْ (یا يَجِدْ)

۲۲- حالت جواب شرط وقتی غاء بر سرش بیاید چیست؟ وقتی غاء بر جواب شرط می آید محذوف نمی شود

و فعل را مرفوع می کنند به عنوان خبر برای مبتدای محذوف و چون جمله جواب شرط است محذوف محذوف نمی شود

مثل: مَنْ يَطْلُبُ فَيَجِدْ ← مَنْ يَطْلُبُ فهو مبتدأ

جواب شرط - خبر برای مبتدای محذوف هو

۲۳- اعراب مَنْ - ما - بها و اِیْ چگونه است؟ ۳ حالت دارد

۱ * مبتدأ : وقتی بعد از آنها فعل لازم بیاید (مفعول نمی خواهد) مَنْ - ما - بها و اِیْ مبتدأ می شوند و فعل شرط و جواب شرط خبر از آن می شوند

مثل: أَيُّ جَسَدٍ يَنْجُو - مَا يَصِلُنِي مِنَ الْمَالِ أَنْتَفَعُ بِهِ

مبتدأ خبر محذوف مرفوع مبتدأ خبر محذوف مرفوع

ART

Subject

Date

۲. وقتی بعد از من - ما - شما وای فعل متعدی ای باشد که مفعول نکره باشد مفعول به می شوند
مثل: أَسْأَلُ تَسْأَلُ يُجِيبُ - مَا تَطْلُبُ تَلْ - مَا تَفْعَلُ فِي الصِّغَرِ كَبَرُهُ عَنِ الْكِبَرِ
مفعول مفعول مفعول

۳. وقتی قبل از آن حرف جر و مضاف باشد محلاً مجرور می شوند
مثل: بِمَنْ تَذْهَبُ أَذْهَبَ - عَمَّا تُفَيْشُ أَفَيْشَ - عِلَامٌ مِّنْ تَضْرِبِ أَضْرِبَ
مجرور مضاف مضاف الیه

۴. اعراب متی - اریان - انما - انی و حیث چگونه است؟ ظرف هستند و محلاً منصوب
مثل: مَتَى تَنْقُذُ أَنْقِذْ - حَيْثَمَا تَقْطَعُ قَطِّ

۵. اعراب کیفیای شرطیه چگونه است؟ حال است و محلاً منصوب
کیفیا نَتَوَجَّهْ تُصَادَفُ خَيْرًا

۲۷۔ فاعل چیست؟ اسمی کہ بعد از فعل معلوم می آید و برای نام دهنده آن دلالت می کند.
مثلاً لعبت الصغیر

۲۸- فاعلِ صِدْعِ است؟ ۴ صغ

* اسم ظاهر مثل طلعت الشمس

۲* صفحہ مارر مثل حجۃ فی الامتیان

٣ * صير مستر من التلمذ المفسر يُفَعِّحُ

ع * مفعول مثل: بلغني أنك تقوت ← بلغني، فاخل

۲۸۔ وقتی فاعل مؤنث باشد حالت فعل چگونه است؟ وقتی فاعل مؤنث باشد فعل را هم مؤنث می‌کنند.

در ماضی با تاد ساکن در آف وغل مثل سائرت مریم

* در مضارع با تاء ثانیة در اول فعل . مثل : شَافِرُ مَرِیمَ

۲۹- آیا فعل تغییر می کند وقتی فاعل اسم ظاهر مستثنی باشد؟ حید فعل به صورت مفرد با معنی می تواند
مثنی: قاعا الرجلان X قام الرجلان ✓

۳۰- آ۱. فعل تَقْنِیْهِ می‌کند وقتی فاعل اسم ظاهر جمع باشد؟ خیر فعل مفرد باقی می‌ماند
مثلاً: تَلَلُّمُوا الطَّيَّارَ x تَلَلَّمُ الطَّيَّارُ ✓

۳۱- چه موقع مذکر و مؤنث در فعل جانیه است؟ در چه موقع ؟

۱. * وقتی فاعل مؤنث متفصل از فعل باشد مثل سافرت یا سافر ^{مفعول} ^{فاعل} الیوم ^{مفعول} میرم ^{فاعل}

۲ * وقتی فاعل مؤنث مجاری باشد علی التمثیل یا اشر الشجرة

۳ * وقتی فاعل جمع باشد مثل: حادث یا حادثه الحارری

۳۲- جمله مرکب از فعل و فاعل چه نامیده می شود؟ **ART** جمله معلوم

درس ۵ • نائب فاعل ✓

Subject

Date

۳۳- نائب فاعل چیست؟ مفعولی که بعد از فعل مجهول می آید و در محل فاعل محذوف می آید و بدین را مفعول می کنند. مثل: قَتَلَ الْحَارِثُ اللَّصَّ ← قَتَلَ اللَّصَّ
 معلوم فاعل مفعول مجهول نائب فاعل

۳۴- وقتی فعل متعدی بیشتر از یک مفعول دارد حکم چیست؟ مفعول اول نائب فاعل مفعول می شود و مفعول دوم منصوب باقی می ماند. مثل: زَرَقَ اللَّهُ الْفَقِيرَ مَالًا ← زَرَقَ الْفَقِيرَ مَالًا
 معلوم فاعل مفعول اول نائب فاعل مفعول دوم

۳۵- وقتی نائب فاعل مؤنث باشد فعل چگونه است؟ فعل را مؤنث می کنند. در مضارع با تاء ساکن در آخر فعل. مثل: شَرَقَتْ سَاعَةٌ
 در مضارع با تاء تانیث در اول فعل. مثل: تُفَرِّسُ الشَّجَرَةَ

۳۶ و ۳۷- وقتی نائب فاعل مشن یا جمع باشد فعل چگونه است؟ مفرد باقی می ماند. مثل: ضَرَبَ اللِّصَّانَ - سَمِعَ الشُّعُودَ

۳۸- جمله مرکب از فعل و نائب فاعل چه نامیده می شود؟ جمله فعلیه

۳۹- مبتدا چیست؟ اسم مرفوعی که در اول جملی می آید بدون عامل لفظی
مثل: العلم نافع

۴۰- عامل لفظی چیست؟ هر کلمه ای که بر سر کلمه دیگری می آید و در آخر آن علامت اعرابی ایجاد می کند
مثل: جاء التلميذ
عامل لفظی چون باعث شده التلمیذ مرفوع شود

۴۱- خبر چیست؟ لفظی که معنی مبتدا را کامل می کند. مثل: الطير غريد (به معنی پازان زیاد است)
مبتدا خبر

۴۲- حکم مبتدا و خبر چیست؟ مبتدا معلوم مقدمه است و خبر زمانی که اسم مفرد باشد نکره مؤخره است.
خبر شبه تالان

۴۳- آیا محار است مبتدا نکره باشد؟ بله اگر مفید باشد. مثل: شمس مصیبه ظهرت
مبتدا نکره مفید

(رجل نکره است چون معلوم نیست چه کسی است ولی در رجل عالم جاء چون عالم آمده مشخص شده رجل نسبت
بها می تواند مبتدا باشد)

۴۴- چه موقع خبر بر مبتدا مقدم است؟ در ۴ جاء

۱ * وقتی مبتدا محصور باشد مثل: ما عاين الا الله - اما شجاع الفارس
ناقص خبر مقدم ادات مبتدا مؤخر ادات خبر خبر مقدم مبتدا مؤخر

۲ * وقتی خبر مجرور یا ظرف باشد و مبتدا نکره. مثل: في البيت الصبي - عيني قلم
خبر مقدم مبتدا مؤخر خبر مقدم مبتدا مؤخر

۳ * وقتی خبر صدارت طلب باشد مثل: أين الطريق؟
خبر مقدم مبتدا مؤخر

۴ * وقتی در مبتدا ضمیری باشد که به خبر برگردد. مثل: في الدار صاحبا - حابه في الدار بر می گردد.
خبر مبتدا

۴۵- جمله مرکب از مبتدا و خبر چه نامیده می شود؟ جمله اسمیه

مثل: الكليل عاقبة الفقر
مبتدا خبر مرفوع به خبر
عاقبة الفقر
مبتدا خبر مرفوع به خبر
مضاف مضاف الیه
محل خبر

١٥ ✓

٤٦- اطلع عبد الله بن زيد؟ اسم مفرد - جملة - شبه جملة

١ * اسم مفرد
جامد : مثل : عليُّ
منسوق : مثل : محمَّد عادل

٢ * جملة
اسمية : مثل : الكسلُ عاقبةُ الفقر
فعلية : مثل : المسودُ لا يسودُ

٣ * شبه جملة
ظرف : مثل : الحية تحت الشَّعْبِ
جاء ومجرور : مثل : بلاءُ الإنسانِ من اللسانِ
مبتدا
مضاف مضاف اليه

۵۳- چه موقع خبر افعال ناقصه بر اسم مقدم است؟ همانطور که در مثلاً و خبر آمده.

۵۴- آیا اضافه شدن یا، بر خبر افعال ناقصه مجاز است؟ بله بر خبر کان و لیکن جایز است.
 * کان: اگر کان منفی باشد مثل ما کان الله یطالع

خبر محلاً منصوب (چون خبر است محلاً مجرور نیست)
 لفظاً مجرور

* لیکن: مثل لیکن الله یطالع للعبد
 خبر محلاً منصوب لفظاً مجرور

۵۵- تفاوت کان با سایر اخواتش چیست؟

- ۱- * عدد از ما تعیین بر می شود و اعراب محلی ندارد. ما (کان) اجله - ما (لیکن) أطولهُ
- ۲- * با اسمش عدد از آن و لو شرطیه حذف می شود مثل: سبازی این (کان عکس) خبراً هر کان محذوف

الظالم هالک ولو (کان الظالم) هالکاً
 خبر کان محذوف

۵۶- افعال مقاربه چه افعالی هستند؟ افعالی که بر نزدیکی وقوع حدث یا اعیاد وقوع حدث یا شروع وقوع حدث دلالت می کنند و مثل افعال ناقصه به خبر نیاز دارند تا معنی کامل داشته باشند.
 مثل: کاد الولد یغرق - یعنی نزدیک بود غرق شه
 جعل الولد یدرس - یعنی شروع کرد درس خواندن

۵۷- افعال مقاربه کدامند؟ کاد - کرب - أوشک - إخللق - حری - عسی - أخذ - جعل - شخ - طفق - علق - وهب

(کاد - کرب - أوشک - دلالت بر نزدیکی وقوع خبر)
 (إخللق - حری - عسی - دلالت بر اعیاد وقوع خبر)
 (طفق - علق - وهب - دلالت بر شروع خبر)

۵۸- آیا این افعال همیشه به معنای مقاربه است؟ خبر گاهی بصورت لازم یا مقدری می آیند و حکمشان مثل سایر اصنام است. مثل: أخذت الكتاب عن الطاولة - جعلت مهاباً عني
 مقدری است
 اینی معنی گرفتن می دهد
 به معنی قرار داد
 دو معنی است مقول اول و مقول دوم مهاباً

۵۹- خبر افعال مقاربه چگونه است؟ خبر افعال مقاربه همیشه مضارع است.

مثل: کاد الولد یغرق

اسم کاد خبر کاد

جمله فعلیه

۶۰- حرف مشبهه بالفعل چیست؟ توضیحی که بر سر عید او خبر می آید و عید را به عنوان اسم خود نشان
منصوب می کنند و خبر را به عنوان خبر نشان می کنند. مثل: البدْرُ قَارِسٌ ← إِنَّ الْبَدْرَ قَارِسٌ
مبتدا خبر اسم این خبر این

۶۱- حروف مشبهه بالفعل کدامند؟ ۶ تا است: إِنَّ - أَنَّ - كَأَنَّ - لَئِنْ - لَعَلَّ

۶۲- چرا این حروف مشبهه بالفعل نامیده شده؟ بخاطر معنی که در آنهاست

إِنَّ و أَنَّ → تأکید
كَأَنَّ → تشبیه
لَئِنْ → استعراک
لَئِنْ → ترمیمی
لَعَلَّ → ترمیمی

۶۳- وقتی ما زایده به حروف مشبهه بالفعل اضافه می شود حکم چیست؟ از عمل کفایت می کنند و مجاز
است بر فعل یا اسم داخل شوند. مثل: إِنَّ الْعَبْرَ مَفِيدٌ ← إِنَّمَا الْعَبْرُ مَفِيدٌ
اسم این خبر این مازیه مبتدا خبر

۶۴- خبر حروف مشبهه بالفعل چگونه است؟

۱ * معرفه → مثل: كَأَنَّ عَلِيًّا رَجُلٌ
مشتق مثل: إِنَّ اللَّهَ رَحِيمٌ
۲ * جمله → اسمی مثل: إِنَّ الظَّالِمَ مُدْرِكُهُ وَخَيْرُهُ
فعلی مثل: لَعَلَّ التَّلَامِيذَ يَنْجُوْا
۳ * شبه جمله → ظرف مثل: إِنَّ الْعَبْدَ عِنْدَ
جاء مجرور مثل: إِنَّ أَخِي فِي الْمَدْرَسَةِ

۶۵- چه موقع واجب است خبر این حروف بر اسمستان مقدم شود؟

۱ * وقتی خبر ظرف یا جبار و مجرور باشد و اسم نکره. مثل: إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا
۲ * اسم مضاف الیه باشد و خبری که به خبر برگردد. مثل: إِنَّ فِي الدَّارِ صَاحِبَهَا خبر این اسم این

۶۶- چه موقع جائز است خبر این حروف بر اسمستان مقدم شود؟ وقتی خبر جبار و مجرور یا ظرف باشد

مثل: إِنَّ فِي الصُّومِ فَتْحَ الْبَلَدِ یا إِنَّ هَذِهِ الدِّينَ فِي الصُّومِ
خبر این اسم این

ART

معرفه است چون صفت به اسم ال دار اضافه شده

۶۷- کجا همزه این مکسور است ؟ ۱- در ابتدای کلام ۲- بعد از فعل قالی ۳- بعد از طلب ۴- بعد از ندا
۵- بعد از ثم ۶- بعد از حیث ۷- بعد از اذ ۸- بعد از الا استفاحیه

۶۸- کجا همزه آن مفتوح است ؟ وقتی با خبرش به معنی مصدر بیرون :

۱ * در محل رفع مثل: تَلَفَنِي أَتَيْكَ رَاحِلٌ ← لغنی رَحِيلٌ

فاعل

سَمِعَ أَنْتَ الْعَسْكَرَ مِنْصُورَ ← سَمِعَ نَصْرَ الْعَسْكَرِ

نائب فاعل

عِنْدِي أَنْتَ مُسْتَقْبَلُ الْكَرَامَةِ ← عِنْدِي اسْتِغْفَاؤُكَ الْكَرَامَةِ

مبتدا مؤخر

رَأَيْتُ أَنْتَ تَسْجِيبُ مِنْ هَذَا الْأَمْرِ ← رَأَيْتُ اسْتِطَابَكَ مِنْ هَذَا الْأَمْرِ

خبر

۲ * در محل نصب مثل: عَرَفْتُ أَنْتَ قَلَامٌ ← عَرَفْتُ قَدْرَ فُكٍّ

مفعول

۳ * در محل جر مثل: تَقَلَّمْتُ فِي صَغَرِكَ لِأَنَّ الْوَقْتَ قَصِيرٌ ← لِقَصْرِ الْوَقْتِ

مجرور به لام

۶۹- آیا لام ابتدا بر اسم این و خبرش داخل می شود ؟ بله لام ابتدا (برای تأکید) بر اسم این و خبرش داخل می شود وقتی در آنجا جمله باشد مثل: إِنَّ النَّبَّ كَعَفُورٍ - إِنَّ رَبَّكَ لَيَسْتَعِدُّ

خبر

جمله خبر

إِنَّ نَحْيَ الدَّارِ لَكَزِيدٌ

اسم این مؤخر

۷۰- آیا چیزی به حرف مشبه بالفعل اضافه می شود ؟ بله ، لای نفی جنس به صرف مشبه بالفعل اضافه می شود و عمل آن را انجام می دهد و تمام افراد جنس را منفی می کند.

مثل: لَا رَجُلٌ حَاضِرٌ غیر لای نفی جنس منصوب

اسم لای نفی جنس منصوب

۷۱- حکم اسم لای نفی جنس چیست ؟

اسم لا - مفاد

۱ * مانند اسم این وقتی که لای نفی جنس مفاد باشد اسم را منصوب می کنند. مثل: لَا كِتَابَ سَفَاهَةٍ مِمَّنْ

م. ۱

۲ * وقتی اسم مفاد نباشد اسم را معنی می کنند و محلاً منصوب. مثل: لَا زَاكِرِينَ عِنْدَكَ خبر لا

معنی بر یاد محلاً منصوب

اسم لا

ART

۷۲- مفعول به چیست؟ دلالت می کند بر ای فاعل اتفاق افتاده و صورت فعل یا طرآن تغییر می کند.
مثل: يرى التلميذ قلماً

۷۳- مرتبه مفعول به چیست؟ جانیز است که مقدم شود بر فاعل یا مؤخر شود از آن.
مثل: بنى ابراهيم البيت يا بنى البيت ابراهيم
فاعل مفعول مفعول فاعل

بجز بعضی مواقع که واجب است فاعل مقدم شود یا مفعول

۷۴- چه موقع واجب است تقدم فاعل بر مفعول به؟

- ۱ * وقتی که ابتدای پیش بیاید مثل: ضرب موسى عيسى معلوم نیست که مفعول فاعله یا فاعله اول می آید
- ۲ * وقتی فاعل ضمیر مفعول باشد مثل: اكرمت الرسول
- ۳ * وقتی مفعول به محصور باشد مثل: لا يزال المبتعد إلا بجاهاً

۷۵- چه موقع واجب است تقدم مفعول بر فاعل؟

- ۱ * وقتی در مفعول ضمیری باشد که به فاعل برگردد مثل: لزم السيد عبدك
- ۲ * وقتی مفعول به ضمیر مفعول باشد و فاعل اسم ظاهر مثل: عذبتني المريض
- ۳ * وقتی فاعل محصور باشد مثل: ما عالج المرفق إلا الطبيب
مفعول فاعل

۷۶- چه موقع واجب است تقدم مفعول بر فعل و فاعل (هرو)؟

مبنی محلاً مفعول
اسم شرط فعل فاعل است
من تلميذ آدم
یا تلميذ؟
استفهام

- ۱ * وقتی مفعول از الفاعل باشد که عبارت طلب باشد (اسماء شرط و اسماء استفهام) مثل: من تلميذ آدم
- ۲ * وقتی مفعول به ضمیر مفعول باشد مثل: اتيك نعيذ
مفعول فعل فاعل من

۷۷- آیا فعل به بیشتر از یک مفعول متعدی می شود؟ بله، بخصوص افعالی که معنای عطا و بخشش دارند.
منع - وهب - أعطى - رزق - سأل - صنع - كسا - البس - أطعم - سقى - علم - صبر - حول - جعل

مثل: أعطى الغنى الفقير عنيافاً
مفعول اول دوم
رزق الله الفقير مالاً
اول دوم

درس ۱۰ تعجب : ملحقات مفعول به ۱۶

Subject

Date

۷۸ - صیغه تعجب چیست؟ دو تا، أَفْعَلْ و أَفْعِلْ لِب (ما أَفْعَلْهُ و أَفْعِلْ بِهِ)

۷۹ - فعل تعجب از چه چیزی صیغه می شود؟ از آنچه فعل تفضیل صیغه می شود.

۸۰ - حکم أَفْعَلْ چیست؟ قبلیش ما تعجبیه می آید و بعدش متعجب منه . مفعول است چون مفعول است
مثل: عَا أَجِلَ مَنْظَرَ الرِّیَاضِ (مَا أَجِلَ مَنْظَرَ الرِّیَاضِ) (چون اجل لازم است ما می تواند
تعجب فعل تعجب متعجب منه ۱۰ م مبتدا خبر محلا مفعول مبتدا شود)

۸۱ - حکم أَفْعِلْ چیست؟ بعد از آن متعجب منه با باد زایده مجرور است. مثل: أَجِلِ بِمَنْظَرِ الرِّیَاضِ

۸۲ - فعل تعجب ماضی و مضارع چگونه است؟ در ماضی کان زایده بین ما و أَفْعَلْ می آید و
در مضارع بکون. مثل: مَا كَانَ أَحْسَنَ مَنْظَرِ الرِّیَاضِ - مَا بَكُونُ أَحْسَنَ مَنْظَرِ الرِّیَاضِ

Subject

Date

۸۳- اشتغال چیست؟ تقدم اسم بر فعل - بعد از فعل ضمیری آمده نه فعل به آن مشغول شود و آن ضمیر به اسم مقدم بر می گردد. مثل: الكتاب قرائته ^{مفعول} _{مفعول عنه}

۸۴- اسم مقدم چه نام دارد؟ مشغول عنه

۸۵- چه موقع واجب است نصب مشغول عنه؟ وقتی واقع شود بعد از ادوات شرط - عرض - كَضِيفٌ وَهَلْ بِشَرْطٍ: مثل: إِنَّ الْعِلْمَ خَيْرٌ مِنْكَ - هَيْثَا الْفَقِيرُ وَحَدَّثَهُ فَأَحْسِنَ إِلَيْهِ _{ادوات شرط مشغول عنه}

عرض: أَلَا التَّكْوِيْدُ الْمَقْتَدِرُ تَلَاغُثُونَ

كَضِيفٌ: هَلَّا خَيْرٌ لِّفَسِيكَ تَرْبِيَةٌ

هل: هَلْ سَلِمًا أَهْنَتْ

۸۶- محل اعراب مشغول عنه وقتی منصوب است چیست؟ وقتی مشغول عنه منصوب است مفعول برای فعل محذوف است و فعل ظاهر را تفسیر می کند. مثل: هَلْ الثَّمَرُ أَكْلَةٌ؟ = هل (أَكَلْتَ) الثَّمَرُ أَكْلَةٌ؟ _{مشغول عنه مفعول برای فعل محذوف}

۸۷- چه موقع رفع مشغول عنه واجب است؟ وقتی که بعد از اِذَا فَعَّالٌ وِ وَاوْهَالِيهِ وِ قَبْلَ از ادوات شرط و استعظام و عرض و كَضِيفٌ و لام ابتدا و ما نافعیه و كم خبریه و حروف ناسخه و موصول بیاید. مثل: دَخَلْتُ الْبَيْتَ فَإِذَا الْوَلَدُ يُوجِّهُ أَبُوهُ - سَافَرْتُ إِلَى الشَّوْبِ بِنَهْاهِ الْفَطِيْتُ عَنْ الْحَرْبِ _{معنی نالهت می دهد بر سر اسم می آید}

۸۸- محل اعراب مشغول عنه وقتی مرفوع است چیست؟ وقتی مشغول عنه مرفوع است مبتدا است و جمله فعلیه بعدش خبر و محلاً مرفوع است.

۸۹- چه موقع رفع و نصب مشغول عنه جایز است؟ اگر هیچ کدام از شرط های وجوب رفع یا نصب نبود جایز است رفع یا نصب بکند. مثل: التَّعَاهُ أَكْلَهَا ^{مبتدا} يَا التَّعَاهُ أَكْلَهَا _{مفعول}



درس ۱۲ مواضع نصب اسم مفعول مطلق

Subject

Date

۹۰- مفعول مطلق چیست؟ مصدری که بعد از فعل از لفظ خود فعل می آید و تأکید نوعی و عددی است

مطلق تأکیدی

۱ * تأکیدی مثل: قَتَلَ الْحَارِسُ اللَّصَّ قَتْلًا

۲ * نوعی صفت برای مفعول مطلق آمده بیان کننده نوع است

مثل: اصْبِرْ صَبْرًا جَبِيلًا - قُلْتُ قَوْلَ النَّصِيحِ

مطلق نوعی

مطلق نوعی

۳ * عددی مثل: دَقَّتِ السَّاعَةُ دَقَّتَيْنِ

مطلق عددی

۹۱- وقتی مفعول مطلق تأکیدی است چه چیز آن نیابت می کند؟ می تواند مصدری بیاید که از لفظ خود فعل نباشد ولی مترادف باشد (معنایش همان است). مثل قُتِبْتُ وَقُوفاً

تأکید

۹۲- چه چیز از مفعول مطلق نوعی نیابت می کند؟ ۱- صفت ۲- لفظ کل یا بعض ۳- اسم اشاره ۴- اسم عدد ۵- اسم آلت

مطلق نوعی نیابتی

* صفت مثل: اذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا (ذکرا کثیرا)

* لفظ کل یا بعض مثل: مَالٌ طَلُّ الْمَيْلِ - تَأْتِي بَعْضُ النَّاسِ

* اسم اشاره مثل: قَالَ ذَلِكَ الْقَوْلُ (قال قولاً...)

نوعی بدل است تابع ذلك

* اسم عدد مثل: جُلِدَ السَّارِقُ عَشْرَ جُلْدَاتٍ (جلد السارق جلداً عشر جلديات)

* اسم آلت مثل: ضَرَبَتْهُ سَوْطًا (ضربتته ضرباً سوطاً)

۹۳- مفعول له چیست؟ مصدری که بعد از فعل برای بیان علت آن ذکر می شود.
مثل: وَقَفَ الْجَدُّ إِجْلَالًا لِلْأَمِيرِ
فعل فاعل مفعول له
شکر برای بزرگداشت اعیان پاد

۹۴- آیا مفعول له همیشه منصوب است؟ وقتی که مفعول له ال نداشته باشد و مضاف نباشد
لفظاً و محلاً منصوب است اما اگر با ال باشد یا مضاف باشد لفظاً مجهول و محلاً منصوب است.

مانند: هَرَبْتُ خَوْفًا (از ترس فرار کردم) - ضَرَبْتُ وَلَدِي الْكَأَدِيَّةَ
لفظاً مجهول و محلاً منصوب مضاف و مضاف الیه

۹۵- مفعول فيه چیست؟ اسمی که برای بیان زمان یا مکان ذکر می شود.

مثل: حَضَرْتُ صَبَاحًا أَمَامَ الْعِلْمِ
مفعول فيه مفعول فيه
طرف زمان طرف مکان
(صبحگاه در برابر معلم حاضر شدم)

۹۶- مفعول فيه چند نوع است؟ دو نوع: طرف زمان و طرف مکان

۹۷- آیا همه ی اسماء زمان بنا بر ظرفیت هستند؟ خیر بعضی از اسم های زمان و مکان،

* به صورت ظرف و غیر ظرف بکار می رود که به آن ظرف متصرف می گویند. مثل: یوم و مکان
حرکت از این دو لفظ گاهی بصورت ظرف بکار می رود. مثل: بَشَرْتُ يَوْمًا (روزی سفر کردم)
حَضَرْتُ مَكَانًا (جایی نشستم)

و گاهی بصورت غیر ظرف بکار می رود. مثل: يَوْمَ الْجُمُعَةِ مُبَارَكٌ (روز جمعه مبارک است)
مبتدا خبر مضاف

مَبَاشَتُكَ عَلَيَّ
مبتدا خبر مضاف

و بعضی از آن هواره بصورت ظرف و یا مجهول به صرف بکار می رود و ظرف غیر متصرف نامیده می شود.

مثال: عِنْدَ - قَبْلَ - بَعْدَ - لَدُنْ
عِنْدَ: ظرف غیر متصرف
عِنْدَ زَيْدٍ (در نزد زید)
عِنْدَ مَنْ عَمِلَ (از نزد او آیدم)

ظرف
(حیث ظرف)

Subject :

Year.

Month.

Date.

()

۲۰

۹۸- آیا ظرف به متعلق نیاز دارد؟ ظرف همواره به فعل یا شبه فعلی نیاز دارد که به آن متعلق بگیرد.

مثل: جئت صباحاً

ظرف زمان منصوب به فعله متعلق به فعل جئت

۹۹- اسمهای زمان منصوب که صلاحیت نصب بنا بر ظرفیت چیست؟ اسمهای زمان منصوب

فقط صلاحیت برای نصب بنا بر ظرفیت به شرط آنکه: ۱- به فعل یا شبه فعل متعلق باشند

۲- معنی «می» را در برداشته باشد. مثل: سافرت شهرتاً و یوماً و ساعةً

که به معنی: سافرت می شدتاً شهرتاً و یوماً و ساعةً

۱۰۰- اسمهای مکان منصوب که صلاحیت نصب بنا بر ظرفیت دارند چیست؟ اسمهای مکان منصوب

فقط صلاحیت برای نصب بنا بر ظرفیت دارند به شرط آنکه: ۱- متعلق به فعل یا شبه فعل باشند

۲- معنی «می» را در برداشته باشد. مثل: وقفیمینک (سخت را سخت بایست)

که به معنی: وقف می کنیمینک

۱۰۱- بعضی از اسماء مکان که صلاحیت نصب بنا بر ظرفیت دارند را ذکر کن؟ برخی از اسماء مکان که

صلاحیت برای نصب دارند بنا بر ظرفیت عبارتند از: ۱- اسماء جهات ۶ گانه: أمام (پیش) - وراء (پشت)

بین - یار - فوق و تحت (اسم مکان هستند که می توانند ظرف باشند) ۲- اسمهای مساحت و وزن و کيل

مثل: میل - فرسخ - ...

۱۰۲- چه چیز از ظرف نیابت می کند؟ ۱- مصدر مثل: جئت طلوع الشمس (طلوع مصدر نیابتی)

۲- وصف مثل: مت طویلاً (طولانی جوابم)

۳- اسم عدد مثل: سرت خمسة ایام (پنج روز سیر کردم)

۴- اسم اشاره مثل: وقف تلك الناحية (تلك نیابت از ظرف زمان)

۵- آنچه دلالت بر کمیت یا ~~تعدد~~ جزئییت می کند (کل - بعض)

یضع - نصف - ثلث - ربع و ... مثل: قضیت کل النهار و ربع اللیل

ظرف نیابتی

در اصل چهار یا لیل زمان را نشان می دهند ولی کل و ربع از ظرف نیابت می کنند پس آنها را ظرف می گیریم چون النهار و لیل مصناف الیم هستند و مصناف ظرف می شود.

۱۳- مفعول مع چیست؟ اسم مفعولی که بعد از «واو» به معنای «مع» (که بر آن واو معیبت می گویند) قرار می گیرد. مثل: مات المریض و طلوع الشمس = مع الطلوع الشمس یعنی بیمار با طلوع خورشید مُرد

با حیان حرکت کن

۱۴- شرط مفعول مع چیست؟ ۱- جمله ای که در آن فعلی است بر آن مقدم باشد مثل: سار و الساع
۲- «ما» استقامه بر آن مقدم شود مثل: ماشا نك و احاه؟ كاد تو ما برادر
۳- «كيف» استقامه بر آن مقدم شود مثل: كيف انت و العلم؟ تو با علم چگونه

درس ۱۶ مستثنی

۱۵- مستثنی چیست؟ اسمی که بعد از «إلا» و اخواتش ذکر می شود در حالی که حکم آن با قبل آن مخالف است. مثل: خرج التلامذة من المدرسة إلا خالداً (شاگردان از مدرسه خارج شدند جز خالد)

۱۶- اخوات إلا کدامند؟ هات، غیر، سوى، عدا، خلا، حاشا

۱۷- چه موقع نصب مستثنی به إلا واجب است؟ وقتی جمله قبل از إلا تام و مثبت باشد. نصب به إلا واجب است. مثل: يعيش العباس براحته إلا الكسلان (مردم با آسایش زندگی می کنند مگر تنبل)

۱۸- چه موقع نصب و اتباع در مستثنی به إلا واجب است؟ اگر جمله قبل از إلا تام و منفی باشد. x نصب مثل: ما يجمع الطلاب إلا ابراهيم (هیچ کس از دانش آموزان موفق نیست جز ابراهیم) تامه منفی مستثنی
x اتباع مثل: ما يجمع الطلاب إلا ابراهيم (هیچ کس از اعراب مستثنی نیست جز ابراهیم) تامه منفی مستثنی

۱۹- چه موقع واجب است مستثنی به إلا را بر طبق عوامل پیش از إلا اعراب دار؟ هرگاه جمله قبل از إلا معنایش ناقص باشد باید مستثنی به إلا را بر حسب عامل های قبل از آن اعراب دار گویا إلا وجود ندارد. مثل: ما جاء إلا سليم (إلا اذن حضر و سليم فاعل مرفوع) مستثنی به منصوب
ما رأيت إلا سليم (و سليم مفعول منصوب)
لا أسلم إلا على سليم (و سليم مفعول به حرف جر)

۱۱- مشتق به (غیر) (سوی) چه حکمی دارد؟ همیشه مجرور به اضافه هستند اما در کلمه‌ی (غیر) و کلمه (سوی) اعداد مشتق به الا جاری می‌شود (یعنی همان حکمی که مشتق به الا دارد در مورد آنها هم جاری می‌شود) مثل:

* جمله تام مثبت: نفع الطلاب إلا الأسلاف
نفع الطلاب غیر الأسلاف (مضاف الیه)

* جمله تام منفی: ما نفع الطلاب إلا ~~الأسلاف~~ المجتهد
" " " غیر ~~الأسلاف~~ (مضاف الیه) المجتهد

* جمله ناقص: ما نفع إلا المجتهد (موقوف به مکرر و کونا)
ما نفع غیر المجتهد (مضاف الیه)

۱۱۱- حکم مشتق به خلا و عدا و حاشا چیست؟ حاشا و عدا یا عطفه که در اینصورت مابعدشان مجرور است. (مثل: نفع الطلاب عدا الأسلاف) یا فعلند که در اینصورت مابعدشان به عنوان مفعول منصوب است. مثل: نفع الطلاب ما عدا الأسلاف
و اگر قبل از خلا و عدا «ما» مصدر به بیاید آن دو هم به فعل به شمار می‌آیند.
مثل: نفع الطلاب ما عدا الأسلاف

درس ۱۷ حال

۱۱۲- حال چیست؟ اسمی که بعد از تمام شدن سخن برای بیان هیأت و حرکتی فاعل یا مفعول یا مجرور هنگام وقوع فعل ذکر می‌شود و می‌توان آن را به جمله اسمیه بدل کرد.
مثل: جاء القائد ظافراً (امیر پیروز و فزاینده آمد) ← و هو ظافر
فاعل حال

شرب الماء صافياً (آب را در حالی که گوارا بود نوشیدم) ← و هو صاف
مفعول حال

هربت بالديار عامرة (بر شهر گدازم در حالی که آباد بود) ← و هي عامرة
مجرور حال

و در غیر اینصورت حال نسبت. مثل: أنتدك بوسعك

وجدت العلم ناغياً
مفعول اول مفعول ثان

معانی تام نسبت نمی‌توان به جمله اسمیه تبدیل کرد

- ۱۱۳- حال بر چیز نوع است؟ ۳ نوع است. ۱- مفرد مثل: جاء القائد ظافراً
۲- جمل مثل: (اطلب العلم وانت فاعل) (العلم شاعراً)
۳- تبع جمل مثل: رأيت الهلال بين السحاب وابصرته شاعراً في اليا

توضیح: اسم اطلب العلم (انت فاعل) (دانش را در حالی که جوان هستی بجوی) جمل اسمیه بعد از جمل فاعل یک واو حالیه تعلیم به وقت الشاعریه (صدای شاعر را در حالی که می سرود شنیدم) می آید و جمل بعد حال و محلاً منصوب فعل و فاعل جمل فعلیه محلاً منصوب

۱۱۳- رأيت الهلال بين السحاب (ما را در میان ابرها دیدم در حالی که نقش در آبی افتاده بود). طرف طرف السحاب

۱۱۴- شرط حال مفرد و صاحب حال چیست؟ شرط حال مفرد این است که (نکره و مشق) باشد و شرط در حال این است که (معرفة) باشد

نبت الضم عامر صاحب حال حال (نکره مشق) اسم فاعل (معرفة)

۱۱۵- چه موقع حال مفرد معرفة است؟ حال مفرد اگر در تأویل نکره باشد می تواند بصورت معرفة بیاید مثل: جاء التلاميذ وحدة (یعنی مفرداً) تا اگر در تأویل نکره معرفة در تأویل نکره صنع الطالب وحدة (یعنی جمعاً) معرفة در تأویل نکره

۱۱۶- چه زمانی حال مفرد جامد است؟ حال مفرد اگر در تأویل مشق باشد می تواند بصورت جامد بیاید و این معمولاً هنگامی است که حال دلالت می کند بر تسمیه مثل: كثر على أستاذ (یعنی مثل) (شیر جملک) ۲- بر تسمیه مثل: علمت العليم باباً باباً (یعنی تسمیه) ۳- بر تسمیه ۴- در مصافحه ۱۱۷- جمل حالیه چند نوع است؟ دو نوع - فعلیه و اسمیه

۱۱۸- در جمل حالیه چه چیز شرط می شود؟ جمل حالیه باید باری الحال مرتبط باشد * با ضمیر: اگر جمل فعلیه است و ماقبل آن معلوم می باشد، مثل: جاء الغلام يركض (هو) (جمل در حالی که می دوید آمد) * یا واو حالیه: اگر جمل اسمیه باشد مثل: خرجوا من ديارهم وهم ألوف (رابط) (جمل مقولیه ضمیر مستتر (رابط) در الحال حال (رابط) رابط جمل اسمیه حال

درس ۱۸ تمیز

۱۱۹- تمیز چیست؟ اسم منصوبی که مباد کلام پیشین را که میهم است - یعنی صلاحیت برای معانی متعدد دارد - روشن می کند مثل: اشتدیت رطلاً زیتاً (بک رطل از روغن زیتون خریدم) تمیز برای کلمه رطل که میهم است

۱۲۰- تمیز حیدر نوع است؟ دو نوع است: ۱- تمیز ذات: که ابهام اسم را برطرف می کند. اشتدیت رطلاً عسیلاً
۲- تمیز نسبت: ابهام جمل را برطرف می کند. طاب التلمیذ نصیباً
شاکر از نظر حسن اخلاق و دینداری

۱۲۱- الفاظی که اسم بعد از آن بنابر تمیز منصوب می شود کدامند؟

- ۱- اسم های وزن: مثل: اشتدیت رطلاً سیمناً (تمیز وزن) بک رطل روغن خریدم
- ۲- اسم های کیل: مثل: اشتدیت مداً قمحاً (تمیز کیل) بک مد از گندم خریدم
- ۳- اسم های مساحت: مثل: اشتدیت ذراعاً أرضاً (تمیز مساحت) بک ذراع از زمین خریدم
- ۴- اسم های عدد از ۱۱ تا ۹۹: مثل: اشتدیت عشرين کتاباً (تمیز عدد) ۲۰ عدد کتاب خریدم
از ۱۰۰ تا ۱۰۰۰ جمع و مجزور - از ۱۱ تا ۹۹ مفرد و منصوب از ۱۰۰ تا ۱۰۰۰ مفرد و مجزور

۱۲۲- آیا در تمیز وزن و کیل و مساحت، وجه دیگری غیر از نصب جایز است؟

در تمیز وزن: کیل و مساحت جایز است:

- ۱- حر به اضافه: مثل: اشتدیت رطل سمن (بک رطل روغن سمن خریدم)
- ۲- جبه من: مثل: اشتدیت رطلاً من سمن (از ...)

درس ۱۹ ضادی

۱۲۳- ضادی چیست؟ اسمی که اقبال و ردی آوردن او به وسیله یکی از حروف نذر که جانشین فعل آنادی هستند خواسته می شود یا رَجُلٌ یا اُنَادی رَجلاً

۱۲۴- حروف نذر چیست؟ آ - ایا - ای - هره

۱۲۵- چه چیزهایی ضادی واقع می شوند؟

- ۱- علم مانند: یا یوسف - یا یوسفان - یا یوسفون
- ۲- نکره مقصوده (که بر فرد معینی اطلاق می شود) مثل: یا ثعلب (ای روباه) یا حُثَال (ای حیلگر)
در اصل نکره اند اما با الاء مقصوره می شوند
MASOOMY
کردیم پس نکره مقصوده می شوند

Subject :

Year.

Month.

Date.

()

۲۵

- ۳- نکره غیر مقصود (بر فرد غیر معین اطلاق می شود) یا غافلاً - یا عابراً
۴- مضاف مثل: یا عبدالله - یا رئیس الفرقة
۵- تشبیه به مضاف (یعنی اسم و معمول آن) یا ساعياً فی الحیدر - یا قویاً قلبه - یا خادماً تلباً
یا عاملاً للامیر

۱۲۶- منادی چند حالت است ؟ دو حالت . ۱- بنا بر آنچه مرفوع می شود به آن ۲- نصب

۱۲۷- چه وقت منادی مرفوع است به آنچه به آن مرفوع می شود ؟

- ۱- اگر علقم مفرد (غیر مضاف) باشد یا یوسف - یا یوسفان - یا یوسفان
۲- نکره مقصود باشد یا تلباً - یا محالاً

۱۲۸- چه موقع منادی منصوب است ؟ ۱- نکره غیر مقصود باشد مثل یا غافلاً - یا عابراً

۲- مضاف باشد یا عبدالله - یا خادم الامیر

۳- تشبیه به مضاف باشد یا ساعياً فی الحیدر - یا خادماً تلباً

۴- نکره مقصود باشد که بعد از آن نعت آمده باشد یا رجلاً شرفاً

یا تلباً محالاً

۱۲۹- چگونه اسم ال دار منادی می شود ؟ به صورت مرفوع می آید در حالی که قبل از آن قرار دارد

۱- ایها یا ایها مثل: یا ایها المسافر - یا ایها الدرجات (ای درختها)

۲- اسم اشاره مطابق با آن مثل: یا هذا الثعلب - یا هاتان الدرجتان

۱۳۰- اسمی که بعد از ایها و ایها قرار می گیرد چگونه ترکیب می شود ؟

۱- اگر جامد باشد بدل است. یا ایها الرجل ^{منادی}

۲- اگر مشتق باشد نعت است. یا ایها الفاضل

۱۳۱- اسم جلاله الله چگونه منادی می شود ؟ توسط حرفهای نداء یا الله

اما در بسیاری از موارد حرف نداء حذف می شود و به جای آن میم مشدود می آید اللهم

Subject :

Year.

Month.

Date.

()

۲۶

درس ۲۰ حروف عربی

۱۳۲- حروف جر چیست؟ ۱۴ تا هـ - مِن - اِلَی - عَن - عَلَی - فِی - رَبِّ - بَیْ - کَاف - لام - وَاو - قَسَم - تَا - قَسَم - حَتّٰی - مَند - مَند

۱۳۳- آیا این حروف به یک صورت بر اسم می آیند؟ حیره برخیز از آنها میان ظاهر و ضمیر مشترکند که عبارتند از: مِن - اِلَی - عَن - عَلَی - فِی - لام - بَیْ (مثلاً: البقیة بالرجل غسلة علی) با مردم ملاقات کرد پس بر او سلام دادم

و برخیز از آنها اختصاص به اسم ظاهر دارند: رَبِّ - مَند - حَتّٰی - کَاف - وَاو - تَا

۱۳۴- رَبِّ به چه اسمی اختصاص دارد؟ به نکره ی موصوف
رَبِّ رَجُلٍ لِّمِ لَقِیْمٍ (مثلاً: چه کم مرد بزرگواری را ملاقات کرده ام)
رَبِّ این اسم را لفظاً خبر و محلاً به عنوان مبتدا مرفوع می گذارند.
لفظاً مجرور محلاً مرفوع مبتدا

۱۳۵- تَا به چه اسمی اختصاص دارد؟ به اسم جلال تَالَلَّ

۱۳۶- آیا حروف جر به متعلق نیاز دارند؟ بله همیشه به متعلق نیاز دارند و متعلق آن
۱- یا فعل مذکور یا شب فعل است. وَضَعْتُ الْکِتَابَ عَلَى الطَّائِلَةِ (کتاب را روی غیر گذاشتم متعلق به)

۲- یا فعل مقید است (وقتی فعل به معنای کائن یا موجود باشد (تکون مخفوف)
الْکِتَابُ عَلَى الطَّائِلَةِ
(موجود) متعلق به تکون مخفوف

درس ۲۱ مضاف الیه

۱۳۷- مضاف الیه چیست؟ اسمی که اسم قبلی به آن نسبت داده می شود. خَادِمُ الْأَمِيرِ
مضاف مضاف الیه

۱۳۸- حکم اسم مضاف وقتی معرف به ال است چیست؟ ال از اول آن حذف می شود
کتاب المعلم به جای الکتاب المعلم

۱۳۹- حکم اسم مضاف وقتی که تنوین دارد چیست؟ تنوین حذف می شود
سور المدینة بجای سور المدینة (دو بار شمر)

Subject :

Year.

Month.

Date.

()

۲۷

۱۴- حکم اسم مضاف وقتی مشن یا جمع مذکر سالم است چیست؟ نون آن حذف می شود.
بدا الرجل بجای بدان الرجل - قاصدوا البلاد بجای قاصدون البلاد

۱۵- چه وقت ال مجاز است بر سر مضاف بیاید؟

۱- اگر صفت (اسم فاعل - اسم مفعول - صفت مشبه - افعول تفضیل) باشد در حالت مشن یا جمع
مذکر سالم. مثل: القاتل دمشق خالد و ابو عبیده

مضاف
اسم فاعل مشن

الآنوا بیروت آمنوا

مضاف

اسم فاعل جمع مذکر سالم

۲- اگر مضاف - صفت و مضاف الیه ، معروف به ال باشد

المسیح الحق منصور

۱.۳

مضاف
اسم فاعل
معروف به ال